

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

לפני כבוד השופטת נאוה ברוורמן

התובע: דני אורדן
בעצמו וע"י עוה"ד צח אורי

נגד

הנתבע: רון פנחסי
ע"י עוה"ד שלומי וינברג

פסק דין

מונחת בפניי תביעה כספית על סך של 200,000 ₪, שעניינה בשלוש התבטאויות, אשר לשיטת התובע עולות כדי "לשון הרע", כהגדרתו בחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק").

רקע:

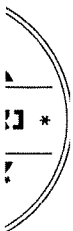
1. בקליפת אגוז, התובע מר דני אורדן, הינו עו"ד ורו"ח במקצועו (להלן: "התובע"), אשר מייצג בהליכים משפטיים את מר אמנון פנחסי (להלן: "אמנון"), כנגד אחיו, שהינו מר רון פנחסי (להלן: "הנתבע").

בין אמנון לבין הנתבע מתנהלים הליכים משפטיים, רוויים באמוציות, וביניהם התנהל דיון בבית המשפט לענייני משפחה בתל-אביב, בתמ"ש 7684-12-16, בפני כב' השופטת סיגלית אופק (להלן: "הדיון"; "כב' השופטת אופק", בהתאמה).

2. התובע שם יתבו בשלוש התבטאויות, שלשיטתו עולות כדי לשון הרע, כהגדרתו בחוק, אשר כולן נאמרו על ידי הנתבע ביום 18.09.2017, ביום בו היה קבוע דיון בבית המשפט לענייני משפחה, בסכסוך בין אמנון והנתבע.

התובע מתאר את שלושת ההתבטאויות, כדלקמן:

התבטאות אחת - לפני שהחל הדיון, מחוץ לאולם בית המשפט, עת ביקש התובע למסור לנתבע במסירה אישית כתב תביעה בעניין לשון הרע (להלן: "כתב התביעה" ו/או "המסמכים"), אותה הגיש כנגדו אחיו, אמנון, הנתבע סרב לקבל, ואמר שימתין לעורך דינו. כאשר הגיע בא כוחו, זה האחרון הורה לנתבע שלא לקבל את כתב התביעה, ואמר לתובע לבצע מסירה אישית בביתו של הנתבע. או אז, במסדרון בית המשפט ההומה אדם, הטיח הנתבע בתובע בקולי קולות: "אתה חלאה" (להלן: "ההתבטאות הראשונה").

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

התבטאות שנייה – בתום הדיון, וללא קשר אליו, באולם בית המשפט, עת מסר התובע לנתבע את כתב תביעת לשון הרע, ובנוכחות כב' השופטת, קלדניתה, אמנון, עו"ד אופק המייצג את הנתבע, עו"ד צח אורי, ועד מטעם הנתבע בשם דני רוזנברג, הטיח הנתבע בתובע, בקולי קולות ובאופן משפיל ומבזה במיוחד: **"מה זה החלאה הזה, מה זה הנוכלות הזו"** (להלן: **"ההתבטאות השנייה"**).

התבטאות שלישית – לאחר יציאת הצדדים מאולם המשפט, חלף התובע על פני הנתבע בדרכו למעלית, והטיח בתובע, בסמוך לאנשים שונים שעמדו במסדרון: **"חתיכת בן זונה"** (להלן: **"ההתבטאות השלישית"**).

3. מנגד, טוען הנתבע כי מדובר בתביעה משוללת כל יסוד משפטי ועובדתי, על סכום תביעה מופרך.

ראשית, טוען כי התובע **כשל מלהוכיח את קיומן של ההתבטאות הראשונה וההתבטאות השלישית**. לטענת הנתבע, תיאור התובע את העובדות, אינו עולה בקנה אחד עם אשר התרחש, הלכה למעשה. לשיטת הנתבע, טרם הצדדים נכנסו לאולם, התובע ביקש למסור לידי את כתב התביעה, אולם הנתבע השיב לו שימתין עד שעו"ד אופק יגיע. התובע כעס, והוא זה שאמר לו: **"יא בן זונה תיקח את התביעה אני איתך עוד 5 שנים"**.

לשיטת הנתבע, לא היה מקום לקבל את התביעה דקות ספורות לפני הכניסה לאולם בית המשפט.

בכל הנוגע **להתבטאות השנייה**, באולם בית המשפט, עת ביקש התובע למסור לנתבע את כתב התביעה, הנתבע הגיב בנוכחות כב' השופטת, ואמר: **"מה זה החלאה הזו מה זה הנוכלות הזו"**. לשיטתו, התבטאות זו חוסה תחת ההגנה של **סעיף 13(5) לחוק**, שהרי נאמרה "תוך כדי דיון".

מכל מקום, סבור הנתבע שהמילים עליהן מתבססת התביעה, גם לו היו מוכחות, אינן מהוות לשון הרע בהתאם **לסעיף 1 לחוק**.

4. **יוצא אפוא, שהצדדים חלוקים ביניהם באשר להתבטאות הראשונה ולהתבטאות השלישית, שלשיטת הנתבע, לא נאמרו כלל. וגם אם נאמרו טוען הנתבע, בין היתר, שמדובר בגידופים ובקללות שאין בהם לעלות לכדי "לשון הרע"**.

בנוגע להתבטאות השנייה, אין חולק כי ההתבטאות נאמרה באולם בית המשפט, אך יש חולק באשר לתיאור האירוע, והאם ההתבטאות נאמרה "תוך כדי דיון", ועל כן חוסה תחת ההגנה של **סעיף 13(5) לחוק, אם לאו**.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 17-09-56521 אורדן נ' פנחסי

5. בהתחשב במהות התביעה, במיהות הצדדים, ובאווירה הטעונה ששררה בין הצדדים, נעשה על ידי ניסיון לסייע לבעלי הדין, כדי לנסות לסיים את הסכסוך בדרך של הידברות. עם כל הרצון הטוב, הניסיון לא צלח, וההליך התנהל כסדרו.

בהקשר זה ראיתי לנכון לציין כי בין הצדדים, לרבות עורכי-הדין, שררה עוינות.

למיותר לציין כי "אווירה" זו, לכשעצמה, לא תרמה, ואינה תורמת לשיח בין עורכי דין ובעלי דין בבואם בשערי בית המשפט.

בשולי הדברים אעיר, אך לא בשולי חשיבותם, שדווקא, עת עסקינן בתביעות שעניין ב"לשון הרע", אותה תופעה שבית המשפט מבקש למגר, למצער, במסגרת הדיון, על הצדדים להפגין שיח מכבד.

6. במסגרת ההליך, הוגשו תצהיר עדות ראשית ותצהירים משלימים, נשמעו העדים, והוצגו הראיות. מטעם התובע, העיד הוא עצמו, ואמנון.

מטעם הנתבע, העיד הוא עצמו, עו"ד זוהר אופק, והגב' איריס פנחסי, שהינה אשתו של הנתבע (להלן: "אשת הנתבע").

בתמצית טענות התובע:

7. עסקינן בשלוש התבטאויות העולות לכדי לשון הרע. התבטאות אחת הייתה לפני שהחל הדיון, התבטאות שנייה שנאמרה באולם בית המשפט, והתבטאות שלישית נאמרה לאחר הדיון, מחוץ לאולם בית המשפט.

8. הנתבע שם יתנובו **בסעיף 13(5) לחוק**, טוען כי **ההתבטאות השנייה** הייתה לכאורה "תוך כדי דיון", ומציג כראיה את הפרוטוקול בו נרשמה ההתבטאות. מדובר בטענה מופרכת לחלוטין. מעמי' 23 לפרוטוקול עולה כי דברי הבלע של הנתבע נאמרו לאחר שהסתיים הדיון, כל העדים סיימו את חקירתם, ולדברים לא היה כל קשר לדיון שהתנהל לפני כן. לפיכך, אין החסינות **שבסעיף 13(5)** חלה עליהם.

בהקשר זה נכון להפנות לדברי כב' השופטת (בדימוס) עדנה ארבל ברע"א 359/06 עו"ד ד' חורי מועין נ' עו"ד סאלמן פרג' (להלן: "עניין חורי"), ששם נקבע כי הדברים נאמרו בתום הישיבה בבית המשפט, ואינם קשורים לדיון.

ועוד, רע"א 1104/07 עו"ד פואד חיר נ' עו"ד עודד גיל (להלן: "הלכת חיר"), אינה רלוונטית לענייננו. שכן, שם נדונה התבטאות אשר נאמרה תוך כדי דיון, קרי – במהלך חקירה נגדית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 17-09-56521 אורדן נ' פנחסי

התובע מפנה גם לע"פ (ת"א) 546/92 רם דורון נ' טליה טריינין-גורן (להלן: "עניין טריינין"), ולע"א (מחוזי ת"א) 1682/06 רסקין נ' אברהם, ששם נקבע שהמבחן אינו לפי המקום, אלא פונקציונאלי לפי העניין.

9. גם טענת הנתבע לפיה אין המדובר בפרסום לכאורה, דינה להידחות, שכן, בהתאם לסעיפים 2 ו-7 לחוק, די שהאמירה נאמרת בנוכחות אדם אחד, זולת האדם שאליו כוונו הדברים, על מנת שתיחשב כעוולת פרסום לשון הרע לפי החוק. דברי הנתבע נאמרו מתוך כוונה לפגוע, להשפיל ולבזות את התובע בעיני בית המשפט, בעיני הנוכחים באולם, ובעיני הקהל הרחב שמחוץ לאולם בית המשפט.

10. טענת הקינטור – הנתבע טוען כי הגיב לכאורה להתגרות מצד התובע, ולשם כך בדה מליבו שקר נתעב כאילו אמר לו התובע: "יא בן זונה תיקח את התביעה אני אתך עוד 5 שנים". לעזרתו גייס הנתבע שלושה עדים – אשתו, שיש לייחס לעדותה משקל אפסי; ניר פנחסי, שנמנע מלהתייבב לחקירה ותצהירו הוצא מתיק בית משפט; עו"ד אופק, אשר ממילא לא טען כי שמע את ההתבטאות הנטענת, המוכחשת מצד הנתבע.

11. עו"ד אופק הצהיר דברים שאינם אמת, התפתל בחקירתו הנגדית, ועל כן אין ממש בעדותו כדי לסייע לנתבע.

גם הנתבע שיקר בתצהירו, עלו סתירות וכזבים בעדותו במסגרת החקירה הנגדית. למשל, ציין הנתבע כי הוריו אף פעם לא תבעו אותו, אך העובדות שונות. כמו כן, בנוגע להתבטאות השנייה העיד כי אמר זאת לעו"ד שלו, ואילו בסעיף 71 לתצהירו טען כי אמר זאת לתובע.

בנוסף, בסעיף 53 לתצהיר, הנתבע הכחיש את התבטאותו הראשונה, ובהמשך הסעיף הודה וסייג זאת כי מדובר לכל היותר במילת גנאי כללית.

12. לעניין ההתבטאות השלישית, לאחר הדיון, טוען הנתבע כי נכחו עמו, בין השאר דן רוזנברג, אליאב כהן ורינה פנחסי, ושאלה יכולים לאשר כי לא פנה אל התובע. דא עקא, בחר הנתבע שלא לזמנם לעדות.

13. עדות התובע לא נסתרה, ואף נתמכה בעדותו של אמנון, אשר נכח בעת האירועים נשוא התביעה.

14. סכומו של דבר – התבטאויות הנתבע כלפי התובע, הינן אמירות מבזות, פוגעניות אשר נאמרו במכוון ובקולי קולות, על מנת להשפיל את התובע בפרהסיה.

15. נזקי התובע – כימות הנזק בתביעות לשון הרע הינו מלאכה קשה, ולשם כך חוקק סעיף 7א לחוק, הקובע פיצוי ללא הוכחת נזק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

בענייננו, מדובר בשלושה מקרים של התבטאויות המהוות "לשון הרע", בהכפשות חמורות ומבזות – "נוכלות", "חלאה", "בן זונה" – אשר משמעותן והשלכותיהן מבזות ומשפילות שבעתיים, עת עסקינן בתובע המתפרנס מעריכת דין.

ציבור עורכי הדין זכאי לכך, שבבואם לבית המשפט לבצע את מלאכתם, לא יהיו חשופים לחרפות ונאצות משפילות מצד בעלי דין. לפיכך, יש לפסוק פיצוי הולם. שהרי, הנתבע הינו "שור מועד", והדרך היחידה לרסנו היא אף בפיצוי עונשי.

מעבר לאמור יצוין, שהנתבע אף לא טרח להתנצל על התבטאויותיו המבזות.

בתמצית טענות הנתבע

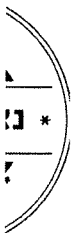
16. מדובר בתביעה משוללת כל יסוד משפטי ועובדתי כאחד, על סכום מופרך. משכך, יש לדחות את התביעה, לפסוק הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד על הצד הגבוה, במיוחד לאור התנהלותו הנפסדת של התובע. על התנהלותו הפסולה של התובע ראו הודעה שהגיש התובע וההחלטה מיום 16.01.20. המדובר בהתנהלות מתסיסה ומקנטרת, המלמדת על אופיו הלוחמני מלא הריב והמדון של התובע.

17. בענייננו, כשל התובע מלהוכיח את ההתבטאות הראשונה ואת ההתבטאות השלישית. למול עדויותיהם המהימנות של הנתבע ועדיו, עדות התובע הייתה מתחמקת מגמתית ובלתי מהימנה. גם משקל עדותו של אמנון, אפסי, בהינתן שמדובר באחיו של הנתבע, המסוכסך עמו קשות, והינו בגדר "עד מעוניין". בנוסף, עדותו של אמנון הייתה חמקמקה, ובלתי מהימנה. למשל, בעדותו אמר כי הנתבע אמר לתובע "כל מיני קללות", ובהמשך תיקן טענתו והשיב: "גינויים, לא קללות". וזאת, משהבין כי טענה בדבר קללות לא תשרת את התובע. כמו כן העיד כי המילה "חלאה" חזרה על עצמה עשרים פעם, וגם המילה "נוכל" נאמרה כמה פעמים. אולם, אלה טענות שלא בא זכרן בתצהירו, ואף לא בתצהיר התובע. מה גם שהעיד כי ההתבטאויות המיוחסות לנתבע נאמרו בצעקות, וגם לכך אין זכר בתצהירו.

18. אמנון העיד כי היו עדים להתבטאות השלישית, ואמר היו "מלא אנשים", ומשום מה עדים אלה לא זומנו על ידי התובע. יודגש, התובע העיד כי עו"ד צח אור היה שם, אך נמנע לזמנו לעדות.

גם התובע "מזוגג" בגרסאותיו, למשל, התובע שכח כי המלים המדויקות לשיטתו, היו "אתה חלאה", ולא רק "חלאה".

19. המסקנה המתבקשת – ההתבטאות הראשונה וההתבטאות השלישית לא התרחשו. בכל הנוגע להתבטאות השנייה, היא התרחשה כפי שהנתבע תיאר בכתב הגנתו, ובעצם היא נאמרה "תוך כדי דיון".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

כמו כן, המילים עליהן מתבססת התביעה, גם לו היו מוכחות, אינן מהוות לשון הרע בהתאם להגדרתו בסעיף 1 לחוק.

"חתיכת בן זונה" לכל היותר מהווה גידוף סר טעם. כך גם לגבי האמירה "מה זה החלאה הזו מה זה הנוכלות הזו", מדובר בטענה של הנתבע ביחס להתנהלות התובע, אין בה כדי להשפיל או לבזות את התובע, וממילא היא מהווה לכל היותר גידוף סר טעם. כך גם הביטוי שמייחס התובע לנתבע בהתבטאות הראשונה: "אתה חלאה", אשר מהווה לכל היותר גידוף לא מוצלח.

20. ב"כ הנתבע מפנה לע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" נ' חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "עניין הוצאת עיתון הארץ"), ששם נקבע יש לבחון את הדברים על הרקע הכללי בו הובאו, ובהקשר הדברים בו פורסמו. עקרון זה נכון במיוחד ביחס למלים אשר לכל היותר, אף אם נאמרו, מהוות קללות סרות טעם. כמו כן, הפנה לתמ"ש (קריות) 14-10-26733 פלוני נ' אלמונית ואח' [פורסם בנבו].

בעניינינו, מדובר בתביעה שהיא "סרח עודף" לסכסוך שבין האחים, בהם מייצג התובע, כהליך "אסטרטגי" בין אחים. לפיכך, יש מקום שדווקא בענייני משפחה יש לצמצם את תחולת דיני הנזיקין בכלל, לרבות עוולת לשון הרע.

21. ב"כ הנתבע שם יהבו בהלכת חיר, ולשיטתו כל ההתבטאויות עליהן מבוססת התביעה, גם אם נאמרו, מדובר בפרסום מותר, שהוא בגדר הגנה מוחלטת, מאחר והדברים נאמרו תוך כדי דיון. שהרי, הפסיקה קבעה כי יש לראות את הדיון משתרע גם לאחר שקם השופט מכיסאו, וכי יש לראות את הדיון משתרע גם ביחס לאמירות מחוץ לאולם (ת"א 16491/07 (ת"א) רסקו חברה להתיישבות חקלאית ועירונית בע"מ נ' הרצל אריק זכאי).

בהקשר זה יובהר, כי ההחלטה בעניין חורי ועניין טריינין, המאוזכרים בסיכומי התובע, הם בגדר הטעייה, שכן הם ניתנו טרם נפסקה הלכת חיר, ששינתה את המצב המשפטי (ראו הפניות לפסקי דין בסעיף 29 לסיכומי הנתבע).

22. הנתבע יוסיף ויטען כי המיוחס לו מהווה לכל היותר "זוטי דברים". בעניינינו מדובר במלים בודדות, על רקע של היסטוריה דיונית ארוכה בין האחים ואיבה ביניהם, שבה התובע "מסייע" ליצירת האווירה המתוחה בין האחים.

עוד מוסיף הנתבע, שאמירת הנתבע בהתבטאות השנייה, בה הוא מודה, נעשתה ב"עידנא דריתחא", לאור התנהלות התובע, וגם בכך יש כדי לפטור את הנתבע מאחריות. ועוד, עקב הקנטור כלפי הנתבע, עומדת לו הגנת "התנהגות תורמת" של התובע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

23. בנוסף לאמור, אין מדובר "בפרסום", ולמען הזהירות עומדות לנתבע הגנה לפי סעיף 15 (4) – פרסום שהיה הבעת דעה על מעשיו של התובע, ו/או הגנה לפי סעיף 15(5)(א) לחוק, שעה שמדובר בפרסום שהוא הבעת דעה על התנהגות הנפגע – כבא כוחו של בעל דין בישיבה פומבית של דיון כאמור בסעיף 15(3). לעניינו אין מדובר בישיבה פומבית, אך נטען כי הנוכחים היו אותם נוכחים בדיון שנערך בדלתיים סגורות.

24. ככל שבית המשפט יקבע פיצוי לתובע, יטען הנתבע להקלות המנויות בסעיף 19 לחוק, המובילות לאיון הפיצוי.

בתמצית תשובת התובע

25. ב"כ הנתבע שם לו למטרה להבאיש את ריחו של התובע.

סעיף 1 בסיכומי הנתבע הינו מביש, וכבר נאמר "הפוסל במומו פוסל".

26. הנתבע ממשיך לנופף בסיכומיו **בסעיף 13(5) לחוק ובהלכת חיר**, תוך התעלמות מן האמור בסיכומי התובע.

27. הנתבע מוסיף לזעוק בעלמא "הטעייה", מבלי להסביר את טענתו המשונה כי ההלכה **בפס"ד חורי** שונתה לכאורה **בפס"ד חיר**. הלכות אלו אינן סותרות זו את זו. בהלכת חיר מדובר בדברי עד בתגובה לחקירה נגדית, ואילו בהלכת חורי מדובר על דברים שנאמרו בתום הישיבה בבית המשפט לענייני משפחה. שתי ההלכות דרות בכפיפה אחת. יודגש, המקרה של **הלכת חיר** לא רלוונטי לענייננו.

28. הטענה כי התובע כשל להוכיח את ההתבטאות הראשונה ואת ההתבטאות השלישית, הינה חסרת שחר, והטענה כי העדויות מטעם הנתבע היו "מהימנות", הינה מגוחכת.

29. יובהר, הנושא בתביעה זו אינו מספר הפעמים בהן הכפיש הנתבע את התובע, אלא עצם ההכפשה ועוצמתה.

30. הנתבע מנסה לדקדק בכל הנוגע לאמירות נשוא התביעה, האם נאמרו "בקולי קולות" או ב"צעקות".

31. התובע לא אמר לנתבע "יא בן זונה תיקח את התביעה אני אתך עוד 5 שנים". מדובר בשקר נתעב. כמו כן, הנתבע הכפיש את התובע לנוכח מסירת כתב התביעה לידיו, ללא קשר למועד המסירה. לא יעלה על הדעת כי שקר גס שכזה וניסיון הטעייה כה בוטה מצד בעל דין, לא יזכה להתייחסות הולמת מצד בית משפט, הן לעניין ההוצאות הנכבדות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 17-09-56521 אורדן נ' פנחסי

32. לעניין טענת "זוטי דברים", המילים "חלאה" ו"נוכלות" אינן בגדר "גידופים סרי טעם", אלא הכפשות מבזות, בפרט כאשר הן מיוחסות לאדם המתפרנס ממקצוע עריכת הדין.

33. לעניין הפיצוי, מדובר כאמור בשלושה מקרים של לשון הרע, בהכפשות חמורות ומבזות בכוונה ברורה לפגוע, ואף בהעדר התנצלות מצד הנתבע. לפיכך, יש לחייבו בפיצוי הולם, וכך בשכ"ט עו"ד והוצאות בשיעור גבוה במיוחד.

דיון והכרעה

34. ראשית, ראיתי לנכון לשוב להעיר ולהאיר, כפי שהדברים מצאו ביטויים ברקע הדברים, שבמסגרת ההליך דן לא היה מקום להתנהלות משתלחת האחד כלפי האחר, ועיון בתיק בית המשפט, מדבר בעד עצמו.

ברי בעיני, שצדדים הבאים בשערי בית המשפט, באים עם "מטען רגשי אישי", וכל צד סבור כי הצדק עמו. אשר על כן, נר לרגלי, לאפשר לכל צד לשתוח בפני בית המשפט, את "צדקתו", אך לא פחות חשוב בעיני לנהל דיון ענייני ומכבד.

ולגופם של דברים :

35. אין חולק כי ביום 18.09.2017, נפגשו בעלי הדין בבית המשפט לענייני משפחה, עת התובע ייצג את אחיו של הנתבע.

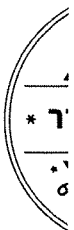
התובע שם יהבו בשלוש התבטאויות, כפי שהובאו ברקע הדיון, ומפאת חשיבותם אחזור בשנית :

התבטאות ראשונה - לפני שהחל הדיון, מחוץ לאולם בית המשפט, טוען התובע כי הנתבע הטיח כלפיו, בקולי קולות : **"אתה חלאה"**.

התבטאות שנייה – בתום הדיון, באולם בית המשפט, עת מסר התובע לנתבע את כתב תביעת לשון הרע, הטיח הנתבע בתובע, בקולי קולות ובאופן משפיל ומבזה במיוחד : **"מה זה החלאה הזה, מה זה הנוכלות הזו"**.

התבטאות שלישית – לאחר יציאת הצדדים מאולם המשפט, חלף התובע על פני הנתבע בדרכו למעלית, והטיח בתובע, בסמוך לאנשים שונים שעמדו במסדרון : **"חתיכת בן זונה"**.

36. לטענת התובע, בתמצית, יש לקבוע כי ההתבטאות הראשונה וההתבטאות השלישית נאמרו על ידי הנתבע, והינן מהוות "לשון הרע".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

בנוגע להתבטאות השנייה, זו נאמרה שלא במסגרת הדיון המשפטי, ועל כן התבטאות זו אינה חוסה תחת הגנת סעיף 13(5) לחוק.

לשיטתו, מאחר ומדובר בשלוש התבטאויות מבזות ומשפילות, יש לפסוק פיצוי הולם.

מנגד, הנתבע מכחיש את ההתבטאות הראשונה ואת ההתבטאות השלישית. לשיטתו, גם לו היו מוכחות התבטאויות אלה, הן אינן מהוות "לשון הרע".

בכל הנוגע להתבטאות השנייה, סבור הנתבע כי נאמרה "תוך כדי דיון", על כן חוסה תחת ההגנה של סעיף 13(5) לחוק, ועולה בקנה אחד עם הלכת חיר.

37. בית המשפט ביושבו על המדוכה צריך לבחון מספר שאלות מרכזיות - האם ההתבטאות הראשונה וההתבטאות השלישית נאמרו על ידי הנתבע; אם נאמרו, האם התבטאויות אלה מהוות לשון הרע; האם בענייננו היה פרסום; האם ההתבטאות השנייה, שנאמרה באולם בית המשפט, חוסה תחת ההגנה של סעיף 13(5) לחוק, אם לאו; ככל שיקבע כי התבטאות כזו או אחרת מהווה לשון הרע, יש לבחון את שיעור הפיצוי הראוי בענייננו.

אקדים ואומר, שלאחר ששמעתי את העדויות ועיינתי בכל אשר הובא בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי ההתבטאות הראשונה, וההתבטאות השלישית, אכן נאמרו על ידי הנתבע, הן מהוות לשון הרע, ונכנסות לגדר ה"פרסום" הקבוע בחוק. בכל הנוגע להתבטאות השנייה, סבורה אני, כי היא חוסה תחת ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק.

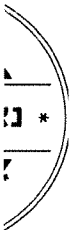
בנסיבות העניין, נחה דעתי כי הפיצוי ההולם בענייננו, בגין ההתבטאויות המהוות לשון הרע, הינו סך של 8,000 ₪, ולהלן נימוקיי.

המסגרת הנורמטיבית

38. סעיף 1 לחוק, שכותרתו "לשון הרע מהי? קובע:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדו;
 - (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
 - (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
 - (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;
- בסעיף זה "אדם" - יחיד או תאגיד;
 "מוגבלות" - לקות פיזית, נפשית או שכלית, לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

39. ללמדך, **חוק איסור לשון הרע** קובע כי לשון הרע היא, בין היתר, פרסום דבר שעלול להשפיל אדם בעיני הבריות, או לבזות אדם בשל מעשים או תכונות המיוחסים לו, או העלול לפגוע במשרתו של אותו אדם, אם משרה ציבורית ואם אחרת, וכי, לפי המפורט בסעיף זה.

הרציונאל המנחה **בחוק איסור לשון הרע**, הינו האיזון בין זכות היסוד לשמירה על שמו הטוב של האדם מחד, לבין זכות היסוד לחופש הביטוי, מאידך (ע"א 4534/02 **רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ** (פורסם בנבו) (להלן: "**עניין הרציקוביץ**")).

40. יחד עם זאת, יש לזכור כי חופש הביטוי אינו חופש הביזוי, והזכות להשמיע אינה הזכות להשפיל (ראה: רע"א 10520/03 **איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר** (פורסם בנבו) (להלן: "**עניין בן גביר**")):

"מקורותינו מציינים כי "**לשון הרע הורגת**" וכי "**כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים**" (בבא מציעא, נח, ב [ג]), ואפילו סלח האדם שעליו הוצא לשון הרע, הריהו "**בוער מבפנים**".
נאמר במקורותינו כי "**לא נחתם גזר-דין על אבותינו במדבר אלא על לשון הרע בלבד**" (רמבם, דעות ד[ב])." (אזכורים אלה מתוך בג"צ 6126/94 סנש נ' רשות השידור ואח', פ"ד נג (3) 817, 832, מול האות "ד").

41. סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע, קובע "**פרסום מהו**":

"(א) פרסום, לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.
(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות:
(1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע;
(2) אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות להגיע לאדם זולת הנפגע".

42. כבי השופטת פרוקציה בע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי ואח' (פורסם בנבו) (להלן: "**עניין נודלמן**"), הגדירה את השלבים אשר על-פיהם יש לנתח "לשון הרע", ותוצאותיה:

שלב ראשון: את הביטוי יש לפרש בהקשר אובייקטיבי, ולשאוב ממנו את המשמעות העולה ממנו, על-פי אמות מידה של "האדם הסביר". הפרשנות נשענת על המובן הפשוט של הדברים, ועל האמור "בין השורות".

שלב שני: האם על-פי משמעות הדברים על-פי "האדם הסביר", אלה מהווים "לשון הרע", על-פי סעיף 1 לחוק, והאם מתקיים "פרסום" על-פי מבחני סעיף 2 לחוק.

שלב שלישי: בחינת ההגנות השונות בהתאם לחוק.

שלב רביעי: אם האמירה ממלאת את שלושת התנאים, כאמור, אז יש לבחון את שאלת הסעדים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

43. הפסיקה מורה כי המבחן לקיומה של לשון הרע הוא **מבחן אובייקטיבי**, המוכרע על פי המשמעות שאנשים סבירים היו מייחסים לפרסום. לפיכך, יש לפרש את הפרסום **"בהתאם לנסיבות החיצוניות וללשון המשתמעת... יש לשלוף את פרשנותו הסבירה, ולברר האם מדובר בביטוי הגורם להשפלת אדם פלוני בעיני האדם הסביר"** (עניין הרציקוביץ, פסקאות 9 ו-13). ודוק - משמעות האמירה אינה תלויה בכוונת המפרסם או באופן שבו הובן הפרסום על-ידי הנפגע. בית-המשפט צריך לבחון את משמעות המלים מושא התביעה כפי שהיו מובנים על-ידי הקורא/שומע סביר. נקבע בע"א 740/86 **תומרקין נ' העצני**, פ"ד מ"ג (2) עמ' 334, בעמ' 337 - 338, כדלקמן:

"ההלכה היא שאין חשיבות לשאלה מה היתה כוונתו של המפרסם מחד, ואין חשיבות לשאלה כיצד הבין את הדברים בפועל מי שקרא את הדברים, מאידך. המבחן הקובע הוא מהי, לדעת השופט היושב בדיון, המשמעות שקורא סביר היה מייחס למילים..."

לעניין זה ראה גם עניין הוצאת עיתון הארץ עמ' 281, בעמ' 293, שם נאמר כדלקמן:

"המבחן בדבר קיום לשון הרע לפי סעיף 1 איננו מתמצה בתחושת העלבון הסובייקטיבית של הפרט, עליו נסב הדיבור או הכתב המייחס לו דברים פוגעים, אלא יסודו אובייקטיבי, היינו מה השפעתם או זיקתם של דברי לשון הרע להערכה לה זוכה הפרט התובע בעיני הבריות... איסור לשון הרע בא לעגן בחוק החרות את זכותו של כל אדם, כי הערכתו בעיני אחרים לא תיפגם ולא תיפגע על ידי הודעות כוזבות בגנותו..."

44. **בענייננו**, על מנת לבחון את הסוגיות המתעוררות בהליך זה, ראיתי לנכון תחילה לבחון את ההתבטאות השנייה, שנאמרה באולם בית המשפט. יודגש, על ההתבטאות עצמה אין חולק שנאמרה, אך יש חולק האם היא חוסה תחת ההגנה של **סעיף 13(5) לחוק**, אם לאו. לאחר מכן, אבחן האם ההתבטאות הראשונה וההתבטאות השלישית נאמרו על ידי הנתבע, ואם כן, אדרש לשאלה - האם יש לקבוע שהתבטאויות אלה מהוות "לשון הרע", אם לאו, ואם כן, מהו הפיצוי הראוי.

ההתבטאות השנייה

45. לשיטת התובע, בתום הדיון בבית המשפט לענייני משפחה בנוכחות כב' השופטת שיטת בדיון, שעה שמסר התובע לנתבע ולבא כוחו את המסמכים הקשורים לתיק אחר, באולם בית המשפט, הטיח לעברו הנתבע בקולי קולות, ובאופן משפיל: **"מה זה החלאה הזה, מה זה הנוכלות הזו"** (סעיף 13 לתצהיר התובע). לשיטת התובע הדברים נאמרו בתום הדיון, ועל כן אינם חוסים תחת ההגנה הקבועה **בסעיף 13(5) לחוק**.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

הנתבע לא מכחיש את ההתבטאות האמורה, שאף נרשמה בפרוטוקול הדיון, אך לשיטתו הדברים נאמרו "תוך כדי דיון", כאשר כבי' השופטת יושבת על כסאה, ועל כן התבטאות זו חוסה תחת ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק.

46. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים, ועיינתי בכל אשר הובא בפני סבורה אני כי התבטאות זו חוסה תחת ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק, ואבאר.

המסגרת הנורמטיבית – סעיף 13(5) לחוק

47. לפי ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק, לא ישמש עילה למשפט אזרחי -

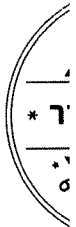
"פרסום ע"י שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור".

49. בהלכת חיר, בעמדת הרוב נאמר בזו הלשון:

"יש לזכור כי הליכים משפטיים רבים כרוכים מטבע הדברים בהשמעת דברים לא נעימים לאוזן מצד בית המשפט כלפי המעורבים בהליך, ומצד המעורבים בהליך האחד כלפי השני. בוודאי טוב הדבר שההתבטאויות במסגרת הליך משפטי יהיו מתונות ומתוחמות ככל האפשר, במיוחד אם יש בדברים משום חשש ללשון הרע. אולם התפיסה המשתקפת בחוק איסור לשון הרע היא שאין להגביל את ההתבטאויות תוך כדי ההליך המשפטי באמצעות חוק זה. המטרה היא למנוע מצב שבו הגורמים המעורבים בהליך ירסנו את עצמם יתר על המידה באופן שיחבל בתקינות ההליך (ראו ע"פ 53/49 וייל נ' היועץ המשפטי, פ"ד ג 93, 104-103). לאור חשיבותה של ההגנה נקבע כי ההגנה שבסעיף 13(5) תחול לא רק על דברים שנאמרים באולם המשפט אלא היא חלה על "כל צעד הננקט בקשר עם ההליך בכל שלב משלבו השונים, לרבות כל פניה בכתב ומסמך הנדרש במהלך הרגיל של המשפט והמשמשו כהלכה" (ע"פ 364/73 זיידמן נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(2) 620, 624; עניין אבי יצחק הנ"ל, בעמ' 88-93)."

ובהמשך:

"מכל מקום, הדיון המצוי – סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע – אינו כולל הגבלה תכנית כלשהי, ולא זו בלבד אלא שכאמור הגבלה שהייתה בחוק בעבר הוסרה ממנו מפורשות. ברי לחלוטין כי המחוקק ביקש לחסום את כניסתו של חוק איסור לשון הרע לאולם המשפט (במובן הרחב), וזאת ככל הנראה מתוך השקפה שסדקים במחסום עלולים להחדיר מורא ללב המשתתפים בדיון המשפטי ולהקשות עליהם למלא את תפקידם. אין בית המשפט יכול ואין זה ראוי שיצוק אל החוק תוכן רצוי, לדעתו, העומד בניגוד ברור לכוונה המפורשת של המחוקק. במקרה זה, כאמור, הבהיר עצמו היטב המחוקק הן בדרך החיוב הן בדרך השלילה – וכל ניסיון להתנער מכוונת המחוקק אינו ראוי. חזרה, ולו יותר מפעם אחת, על פרשנות שאין לה דבר וחצי דבר עם לשון החוק ועם התכלית שיחד לו המחוקק – אין בה כדי להכשיר פרשנות אסורה. ודאי כך מקום שבו מדובר בחריג לחופש הביטוי;

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

גם חריג ברור ומכוון עשוי להיפסל בשל אי-חוקתיות ובודאי שאין להוסיף חריג שהמחוקק עצמו לא הציע. קל וחומר כך במקום שבו, כבענייננו, יש הגיון ויש תועלת לבחירת המחוקק הן בשל העיקרון בדבר חופש הביטוי הן בשל הצורך לקיים את האינטרס בדבר קיום הדיון המשפטי באופן חופשי. משזו כוונתו הברורה של החוק אין לקבוע חריג או סייג להגנה המוחלטת שבסעיף 13(5) – הגנה שאינה שוללת, כאמור, קיומו של הליך מתאים אחר:

סעיף 13(5) [לחוק איסור לשון הרע] נתן אפשרות לעורך-דין ולבעל-דין שיטענו בבית-המשפט בלי חשש שיוטרדו על-ידי משפטים פליליים בשל טענותיהם.

50. הפסיקה קבעה שעל מנת לקבל הגנה מכוח סעיף זה, על הפרסום לעמוד בשלושה תנאים: ראשית, כי הפרסום נעשה על ידי מי מהמנויים בסעיף, שנית כי הפרסום נעשה לצד למשפט, ושלישית כי הפרסום נעשה תוך כדי הדיון האמור.

51. על מנת שלא נמצא חסרים, הוגשה בקשה לדיון נוסף על הלכת חיר, אשר נדחתה על ידי בית המשפט העליון בדנ"א 7025/09 עו"ד עודד גיל נ' עו"ד פואד חיר [פורסם במאגר נבו] (10.11.2009).

52. בעקבות הלכת חיר, בתי המשפט דחו תביעות לשון הרע כנגד צדדים, וכן כנגד באי כוחם לאור החסינות המוחלטת של סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע (ראו: ת"א (ת"א) 34435-07-19 ברוך שמואל נ' עו"ד עקיבא פוזנר [פורסם בנבו] (1.1.2020), ת"א (חי) 14010-12-18 ליאור צברי נ' אברהם זרת [פורסם בנבו] (2.12.2019), ע"א (מחוזי ת"א) 30581-03-19 עו"ד הלנה אייזן נ' עו"ד חיים זליכוב [פורסם בנבו] (10.9.2019)).

ללמדך – לשון החוק ברורה היא, ומציבה תנאי עיקרי לקיומה של החסינות הנ"ל – שאמירת ההתבטאות, תהא "תוך כדי דיון".

53. ומן הכלל לפרט: לשיטת התובע, ההתבטאות השנייה נאמרה באולם בית המשפט, בתום העדויות, ועל כן לא ניתן לומר כי היא "תוך כדי דיון".

מנגד, טוען הנתבע כי התבטאות זו נאמרה "תוך כדי דיון", הואיל והפסיקה קבעה שיש לראות את "הדיון" משתרע גם לאחר שקם השופט מכיסאו, ויש לראות את הדיון משתרע גם ביחס לאמירות מחוץ לאולם בית המשפט.

לאחר שעיינתי בכל אשר הובא בפניי, בראי ההליך, והפסיקה הגעתי לכלל מסקנה כי ההתבטאות השנייה חוסה להגנה מכוח סעיף 13(5) לחוק, ואבאר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

כפי שסקרתי לעיל, **סעיף 13(5)** קובע "הגנה מוחלטת", ומתיר פרסום הכולל לשון הרע שנעשה, בין היתר, על ידי בעל דין, "תוך כדי דיון" בפני גורם שיפוטי (**הלכת חורי** עמ' 520). ההתבטאות זו חוסה תחת ההגנה הקבועה **בסעיף 13(5) לחוק**.

קביעה זו, בענייננו עולה בקנה אחד עם מגמת הפסיקה, אשר הרחיבה את אותו חיסיון המוענק לפרסומי לשון הרע תוך כדי דיון משפטי, כך שיחול על כל הליך הקשור להליך המשפטי. וזאת, כדי להגשים את תכלית החוק ולמנוע מצב שבו העילה לפי חוק איסור לשון הרע תהווה גורם מצנן על התבטאויות בגדרי הליך משפטי, ותמנע מהגורמים השונים המעורבים בהליך המשפטי להתבטא באופן חופשי.

54. ראשית, אין חולק כי התובע היה והינו בא כוחו של אמנון, שהיה בעל דין, בהליך בבית המשפט לענייני משפחה, ועל כן מדובר בפרסום בדבר "**בא כוחו של בעל דין**".

שנית, הפרסום נעשה **לצד משפט**.

שלישית, סבורה אני שההתבטאות השנייה הינה - "**תוך כדי דיון**".

55. התובע צירף לתצהירו העתק מפרוטוקול הדיון בבית המשפט לענייני משפחה (נספחים ד' ו-ה'). נספח ד' לתצהיר התובע מלמד כי התובע **במהלך הדיון**, משטרם הסתיימו העדויות, ביקש להמציא מסמכים לנתבע, ואף גולל בפני בית המשפט ואמר:

"לפני הדיון פגשתי את התובע, ניסיתי לבצע המצאה... מר פנחסי רון אמר שאני חלאה, סרב לקבל את זה עד שיגיע עו"ד..."

(נספח ד' לתצהיר התובע).

כמו כן, ב"כ הנתבע תועד בפרוטוקול הדיון מבקש מהתובע שימסור את המסמכים בתום הדיון. יוער, הדיון שם המשיך להתנהל, ולאחר תום העדויות, מסר התובע דכאן את המסמכים לנתבע, ואז ההתבטאות שבענייננו, באה לעולם.

56. לדידי, לא ניתן לומר כי התבטאות זו אינה "תוך כדי דיון". קבלת עמדת התובע בהקשר זה, חוטאת למציאות המשפטית הקיימת, והינה מלאכותית.

57. התובע מבקש לסמוך ידו על הדברים שנאמרו **בעניין חורי**:

"לגופו של עניין אציין כי הדברים שאמר המבקש נאמרו בתום הישיבה בבית המשפט לענייני משפחה ולכאורה אינם קשורים לדיון שנערך שם ולכן אין המבקש זכאי להגנה מכח סעיף 13(5) לחוק שכן אין מדובר בפרסום "תוך כדי דיון".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

ביני לביני, נסיבות המקרה שבפניי שונות. התובע ביקש למסור לנתבע כתב תביעה הקשור לסכסוך המשפטי בין האחים פנחסי, במהלך הדיון. התובע בחר לעשות זאת במסגרת ההליך המשפטי שהתנהל בבית המשפט לענייני משפחה, "תוך כדי דיון".

נכון, שלבסוף, התובע מסר את המסמכים לנתבע, לאחר העדויות, אך לאור תיאור האירוע, סבורה אני שלא ניתן לומר כי ההתבטאות שבפנינו הייתה לא "תוך כדי דיון".

משמצאה התבטאות זה מקומה בפרוטוקול הדיון, לא ניתן "לנתקה", ולומר כי אינה "תוך כדי דיון".

58. לטעמי, קביעה זו נכונה גם מהטעם שיש לנקוט ולאמץ גישה "מרחיבה", לבטח עת הדברים נאמרים במעמד דיון בבית משפט, באולם בית המשפט, ובמיוחד שהאמירה מוצאת ביטוייה בפרוטוקול הדיון.

59. ועוד, "תוך כדי הדיון" ניתן למצוא בע"א (מחוזי ת"א) 1682/06 רסקין נתן, עו"ד נ' אברהם (רמי) לב [פורסם במאגר נבו] (17.09.2009):

"פרשנות המונח "תוך כדי דיון"

כך, ניתן לראות שלמרות שניתן היה לטעון ש"תוך כדי דיון" הכוונה הינה לחסינות מוחלטת במהלך דיון בבית המשפט לא משנה מה נאמר בו, קבעה הפסיקה כי "תוך כדי דיון" חל גם על הליכים ומכתבים שנעשים בקשר לדיון. גם אם לא במהלך הדיון המשפטי בביהמ"ש עצמו, ובכך הרחיבה מחד את החסינות אך מאידך החילה אותה גם על הליכים נוספים מעבר לדיון בבימ"ש, תוך יצירת זיקה בין הליכים אלו לדיון המשפטי.

ראו גם וע"פ 364/73 זיידמן נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(2) 624,620.

60. יחד עם זאת, יפים לענייננו דבריו של כב' השופט ריבלין בהלכת חיר:

"אין ספק שעשוי ליהנות מן ההגנות שבסעיף 13 גם מי שבמובנים רבים – מנקודת מבט פרטנית – אינו ראוי להגנה"

בהקשר זה, נשאל הנתבע לגבי מועד התבטאות זו, אמר שאינו זוכר האם הייתה בסוף הדיון, אם לאו (עמ' 38 לפרוטוקול שורה 6).

לדידי, תשובה זו מתחמקת ומיתממת, בהתחשב בפרוטוקול הדיון שהוצג בפני, ומעלה ספק באשר לאמינות גרסתו של הנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

61. על מנת שלא נמצא חסרים, בהקשר להתבטאות זו הצהיר עו"ד אופק: **"בדיון עצמו נאמר לי על ידי רוני "מה זה החלאה הזה מה זה הנוכלות הזו" (סעיף 8 לתצהיר). שעו"ד אופק נשאל על כך בעדותו, השיב:**

"הדברים כווננו אלי. הוא הסתכל אליי, הוא דיבר אליי ואמר לי את זה".

(עמ' 21 לפרוטוקול שורה 31).

62. אין צורך להכביר מילים, וברי בעייני כי הדברים נאמרו כלפי התובע, והתרשמותי היא שעו"ד אופק ניסה בדרך פתלתלה לסייע לנתבע, אך ללא הועיל.

63. **סכומו של דבר – המסקנה אליה הגעתי - יש להעניק את החיסיון מכוח סעיף 13(5) לחוק להתבטאות השנייה.**

ההתבטאות הראשונה:

64. אין חולק כי התובע והנתבע נפגשו מחוץ לאולם בית המשפט, אך יש חולק באשר לאמירות האחד כלפי השני.

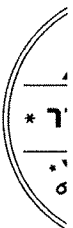
התובע מתאר את ההתבטאות הראשונה, לפיה לפני שהחל הדיון, מחוץ לאולם בית המשפט, עת ביקש למסור לנתבע במסירה אישית כתב תביעה בעניין לשון הרע, אותה הגיש כנגדו אחיו, אמנון, הנתבע סרב לקבל, ואמר שימתין לעורך דינו.

כאשר הגיע בא כוחו, הורה לנתבע שלא לקבל את כתב התביעה, ואמר לתובע לבצע מסירה אישית בביתו של הנתבע. אז, במסדרון בית המשפט, הטיח הנתבע בתובע בקולי קולות: **"אתה חלאה"**.

65. הנתבע מכחיש התבטאות זו, לשיטתו, אכן ביום 18.09.17 המתין יחד עם אשתו והאחיין שלו ניר, שבאו להעיד באותו דיון, מחוץ לאולם בית המשפט. כחמש דקות לפני הכניסה לאולם, ניגש התובע לנתבע וביקש לבצע מסירה של כתב תביעה.

הנתבע טוען כי השיב לתובע בנימוס: **"תמתין עד שעוה"ד שלי, זוהר אופק, יגיע ואשאל אותו מה לעשות"**. ברם, התובע כעס ואמר לו: **"יא בן זונה תיקח את התביעה אני איתך עוד חמש שנים"**. כן הוסיף הנתבע שאשתו אמרה לו: **"אל תענה לו..."**.

66. **לאחר ששמעתי את העדויות, הגעתי לכלל מסקנה כי התבטאות זו נאמרה על ידי הנתבע, כלפי התובע, ולא שוכנעתי כי התובע אמר לנתבע את אשר יוחס לו, שאמר.**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

67. העיד אמנון, כי בעת התבטאות זו, הוא נכח מחוץ לאולם בית המשפט יחד עם התובע. כן העיד שהדברים נאמרו בקול רם (עמ' 10 לפרוטוקול שורות 24-32), ושנכחו במקום מעל עשרה אנשים (עמ' 11 לפרוטוקול שורות 9-10). עדות זו תומכת בגרסת התובע באשר להתבטאות זו.

68. ב"כ הנתבע פנה בשאלה לתובע באשר לטענת הנתבע, כי התובע הוא זה שגידף את הנתבע, קודם לדיון, התובע שלל זאת בצורה גורפת (עמ' 14 לפרוטוקול שורות 1-2).

בהקשר זה יצוין, שמשום מה ב"כ הנתבע לא פנה בשאלה לאמנון, על מנת לברר טענה זו, והדבר עומד לנתבע לרועץ.

69. לא ניתן להתעלם מעדות הנתבע, המכחיש התבטאות זו (עמ' 36 לפרוטוקול שורות 5-2).
בד בבד, בסעיף 53 לתצהיר, הצהיר:

"אני מכחיש את האמור בסעיף 8 לכתב התביעה. למעלה מן הצורך אבהיר, כי המיוחס לי לא מהווה "לשון הרע" אלא מילת גנאי כללית, לכל היות גידוף חסר טעם".

ובהמשך, בסעיף 54 לתצהיר, הצהיר:

"אוסף כי לפי טענת התובע, כיוונתי את דבריי לתובע בלבד, ומשכך, לא מדובר בלשון הרע, כל מה שאמרתי לתובע בלבד ("אתה חלאה"), ולא לאדם זולתו.

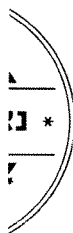
דומני, שהאמור לעיל, מדבר בעד עצמו.

70. בנוסף, הצהיר עו"ד אופק כי לא שמע את הנתבע אומר לתובע "אתה חלאה" (סעיף 8 לתצהיר), אך באותה מידה הוא אינו שולל כי הדברים נאמרו. לעניין זה אפנה לתצהירה של אשת הנתבע, אשר אמרה שעו"ד אופק הלך לשירותים לפני הכניסה לאולם (סעיף 4 לתצהירה). כמו כן ציינה בתצהירה כי נכחה מחוץ לאולם בית המשפט עם הנתבע ועם אחיינו ניר פנחסי, אך לא ציינה בתצהירה כי הנתבע לא אמר התבטאות זו, אך כן ידעה לומר דווקא כי התובע זה הוא זה שקילל את הנתבע (סעיף 6 לתצהירה).

71. וישאל השואל – מדוע ניר פנחסי לא זומן לעדות, למרות שהגיש תצהיר מטעמו.

כבר נאמר לא אחת, שצד הנמנע מלזמן לעדות עד רלוונטי, יש דברים בגו, והדבר עומד לו לרועץ (ע"א 465/88 הבנק למימון וסחר בע"מ נ' סלימה מתתיהו, פ"ד מה(4) 651).

אשר על כן, הנני לקבוע כי התבטאות זו נאמרה על ידי הנתבע כלפי התובע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

ההתבטאות השלישית:

72. לטענת התובע, לאחר הדיון בבית המשפט לענייני משפחה, עת יצאו מהאולם, בדרך למעלית, לא היסס הנתבע ואמר ליד אנשים שונים שעמדו במסדרון "חתיכת בן זונה" (סעיף 19 לתצהיר התובע).

התובע העיד על התבטאות זו (עמ' 20-19 לפרוטוקול), ואמנן אישש גרסה זו (עמ' 11 לפרוטוקול).

73. עו"ד אופק הצהיר את שהתרחש לאחר הדיון:

"בסוף הדיון יצאתי עם רוני איריס, ניר ויתר העדים מטעמם: דן רוזנברג, רינה פנחסי ואליאב כהן. רוני לא פנה ולא דיבר עם עו"ד אורדן ביציאה מהאולם ובמסדרון בית המשפט כפי שהורתי לו שכן הדיון היה סוער, מלווה בהערות ביניים ובפרובוקציות של אמנן פנחסי ועו"ד אורדן".
(סעיף 9 לתצהיר).

גם אשת הנתבע הצהירה באותו רוח הדברים (סעיף 8 לתצהיר).

וישאל שוב השואל – מדעו בחר הנתבע שלא לזמן את העדים – דן רוזנברג, אליאב כהן, ורינה פנחסי, שהרי לשיטתו הם נכחו במסדרון בית המשפט לאחר הדיון. ושוב, הדבר עומד לנתבע לרועץ.

לאחר ששמעתי את העדויות, הגעתי לכלל מסקנה כי גם התבטאות זו נאמרה על ידי הנתבע, כלפי התובע. גרסת התובע הייתי בהירה וקולחת, ונתתי בה אמון.

74. ב"כ הנתבע טוען, שגם אם נאמרו ההתבטאות השנייה וההתבטאות השלישית, הן חוסות תחת ההגנה שמקנה סעיף 13(5). ובכלל, טוען שהתבטאויות אלה אינן מהוות "לשון הרע", ועל כך אדון בהמשך.

האם ההתבטאות הראשונה והתבטאות השלישית שנאמרו מחוץ לאולם בית המשפט חוסות תחת הגנה של סעיף 13(5)?

75. לטענת התובע, התבטאויות אלה לא חוסות בצל ההגנה של סעיף 13(5) לחוק, ולא ניתן לומר שהן נאמרו "תוך כדי דיון", הנתבע סבור אחרת, שיש להרחיב את המינוח "תוך כדי דיון", גם מחוץ לאולם בית המשפט.

אקדים ואומר, שבהקשר זה מקובלת עלי עמדת התובע, ועל כן הנני לקבוע כי התבטאויות אלה שנאמרו מחוץ לאולם בית המשפט, אינן חוסות תחת ההגנה מכוח סעיף 13(5) לחוק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

76. אין חולק כי שתי התבטאויות אלה נאמרו מחוץ לאולם בית המשפט, ועל כן נדרשים אנו לשאלה, האם הנאמר מחוץ לאולם בית המשפט חוסה תחת ההגנה לפי סעיף 513(5) לחוק;

בכל הנוגע לסוגיה זו, בזיקה למסגרת הנורמטיבית שהובאה במסגרת הדיון בהקשר להתבטאות השנייה, סבורה אני שהתבטאויות מחוץ לאולם בית המשפט, אינן התבטאויות ש"נהנות" מההגנה אותה המקנה סעיף 513(5) לחוק.

77. סבורה אני כי ההגנה נועדה למנוע מצב שבו הגורמים המעורבים בהליך ירסנו את עצמם יתר על המידה, באופן שיחבל בתקינות ההליך (ראו: הלכת חיר (עמ' 521, וע"פ 53/49 וייל נ' היועץ המשפטי, פ"ד ג 93 104-103). אשר על כן, אין זה מן הראוי להגן על אמירות כאלה או אחרות, הנאמרות במסדרונות בתי המשפט.

לטעמי, מתן הגנה על אמירות מעין דא, שנאמרות מחוץ לאולם בית המשפט, במסדרונות בית המשפט למשל, חוטאות לרציונל שביסוד סעיף 513(5) לחוק.

78. לאור האמור, נחה דעתי כי, ההתבטאויות שנאמרו מחוץ לאולם בית המשפט אינן אמירות "תוך כדי דיון", ועל כן, אינן חוסות תחת ההגנה הקבועה בסעיף 513(5) לחוק. לאור המסקנה אליה הגעתי, עולה הצורך לדון בסוגיה – האם קללות וגידופים בענייננו מהווים "לשון הרע".

79. אין בלבי הספק כי המילה "חלאה", והשימוש בביטוי "בן זונה", הינן גידופים וקללות. עם זאת, יש לבחון, האם בנסיבות, התבטאויות אלה מהוות לשון הרע. אשר על כן, אסקור תחילה את המסגרת הנורמטיבית לעניין קללות וגידופים.

המסגרת הנורמטיבית – קללות וגידופים

80. בפסיקה קיימת מחלוקת בכל הנוגע לשאלה האם קללות וגידופים מהווים לשון הרע, אם לאו. קללות וגידופים כשלעצמם, יכולים להוות לשון הרע, אולם, לא כל ביטוי שכזה עלול להסב נזק. יש כאלה אשר יאמרו שגידופים וקללות מהווים, לדאבון הלב, חלק מחיים חברתיים בארץ, והשימוש הנפוץ בהם מפחית את עוצמת פגיעתם. יש קללה, שבנסיבות מסוימות בהן נאמרה, לא תחשב כלל כזו המסבה פגיעה של ממש. מאידך, יש כאלה אשר יאמרו כי קללות וגידופים יכולים לפגוע באדם במידה רבה, מאשר פרסומי לשון הרע אחרים.

יתרה מכך, הכרה גורפת בכך שכל התבטאות חריפה, בוטה ככל שתהא, מהווה לשון הרע, עלולה להביא להצפת בתי המשפט בתביעות שזו עילתן (ראו: ת.א. 23300-11-10 רמי כהן נ' חנה עמית כוכבי (ניתן ביום 10.3.12 פורסם בנבו). עם זאת, לצערנו, לשון בוטה זו היא לעיתים חלק מהשיח הפומבי במחוזותינו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

81. סינון קללה כלפי אדם, קבל עם ועדה, עלול לבזותו עד-מאד, ועל כן להוות משום "לשון הרע". עם זאת, לא כל גידוף, ולא בכל הנסיבות, יקים עילת תביעה מכוח חוק איסור לשון הרע. **בעניין בן גביר נאמר:**

"קללות וגידופים מהווים לצערנו חלק מהחיים החברתיים במדינה, ולפיכך קיים חשש שהכרה שיפוטית גורפת בגידופים כב'לשון הרע' תביא להצפת בתי-המשפט בתביעות שזו עילתן. זאת ועוד: ככל שהשימוש בגידופים שכיח יותר, כך נעשית פגיעתם לקשה פחות, עד כי אמירת גידופים מסוימים בנסיבות מסוימות לא תגרום עוד לפגיעה ממשית" (שנהר, בספרו הנ"ל, בעמ' 131, והאסמכתאות שם; ראו גם *Pease v. International Union of Operating Engineers Local 150*, 567 *Ward v. Zelickovsky*, 643 A.2d 972, 978-979; N.E.2d 614, 619 (1991); (1994); *Stevens v. Tillman*, 855 F.2d 394, 399-402 (1988)). הגידוף של אתמול הוא שפת הרחוב של היום. סיווג הדיבור על-פי סגנונו עשוי לייחד את חופש הביטוי למיטיבי הדיבור ולצחי הלשון לבדם. חופש הביטוי צריך שיהיה שמור גם לעלגי הלשון, שהם תכופות גם קשיי היום. שפתם אינה "בעלת ערך פחות" (פסק-דין *Chaplinsky* הנ"ל). כשם שחרות הביטוי היא עיוורת כלפי התוכן, כך אין היא נותנת דעתה לסגנון. אכן, דברי ה-ECHR, הזכות לחופש ביטוי "protects not only the substance of the ideas and information expressed but also the form in which they are conveyed" (*Oberschlick v. Austria (II)*, 42 Eur. Ct. H.R. 1266) (1997)).

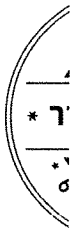
וכך נאמר בעניין זה על ידי א. שנהר בספרו **דיני לשון הרע** (1997) בעמ' 133:

"לצורך ההכרעה בשאלה האם מהווים דברי גידוף "לשון הרע", ישקול בית המשפט לא רק את הנורמות החברתיות במקום שבו נאמרו הדברים, אלא גם את נימת הדיבור, את הקול ואת ההקשר שבהם נאמרו הדברים ואם יתברר שהדברים נאמרו ברוגז ובכעס, או תוך חילופי עלבונות, ייטה בית המשפט שלא לראות בדברים "לשון הרע" המקימה עילת תביעה".

82. יודגש שוב, המבחן להתקיימות לשון הרע, כפי שנקבע לא אחת על ידי בית המשפט העליון, הוא מבחן אובייקטיבי, ולא סובייקטיבי. כלומר – לא קובע מה חושב הנתבע שחש עצמו נפגע, אלא הקובע הוא כיצד עלולה החברה לקבל את דבר הפרסום (ע"א 466/83 **שאהה אג'מיאן נ' הארכיגמון דרדריאן**, פ"ד לט(4) 734,740).

83. המשמעות הסבירה של הפרסום עשויה להיות מושפעת ממכלול הנסיבות, ובין היתר מאישיותו של הנפגע. משמעותה של ההתבטאות אינה נגזרת רק מפירושו המילולי המדויק של המלים שבהן נעשה שימוש. יש חשיבות לנסיבות חיזוניות הסובבות את הפרסום, ההקשר בו נאמרו הדברים, כל אלה יש בהם כדי ללמד מהו פירושו של הפרסום.

וכן, יכול שביטוי כזה או אחר, יכול וייכנס בגדר זוטי דברים ומעשה של מה בכך. לאור האמור, **בסעיף 7 לחוק וסעיף 4 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]**, לפיו אמירה מעין דא לא תוליד עוולה אזרחית של פרסום לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 17-09-56521 אורדן נ' פנחסי

84. בעניינינו, ביקש התובע להתייחס להתבטאויות אלה "כלשון הרע", ואילו הנתבע סבור שאין המדובר ב"לשון הרע", לכל היותר מדובר בגידופים סרי טעם. הגם, שלשיטתו יש לצמצם את תחולת דיני הניזקין בכלל, לרבות עוולת לשון הרע במרחב דיני המשפחה.

לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, סבורה אני שבנסיבות המקרה שבפניי, יש לקבוע כי התבטאויות אלה, מהוות "לשון הרע", ברם "במדרג הנמוך".

85. העיד התובע בנוגע להתבטאות זו, ואמר:

"אני רוצה להגיד לך שבוותק שלי, רואה חשבון מוכר ועו"ד, הרבה אנשים מכירים אותי בלי שאני מכיר אותם. לצרוח לי בן זונה בבית המשפט זה לא משהו שאני נהנה ממנו ואני בהחלט התביישתי והרגשתי מאוד לא נוח עם הסיפר הזה".

(עמ' 20 לפרוטוקול שורות 8-6).

86. ראשית, בהקשר הדברים, אציין שוב, אין די בתחושת התובע, אלא עסקינן במבחן אובייקטיבי. ולטעמי, האמירות הללו שהוטחו בתובע הינן גידופים וקללות לא ראויות, ויש לגנותן, ללא כל עוררין. עם זאת, יש לזכור כי הקללה "בן זונה", למשל, אינה קביעה שכל השומע יאמין לה. וההתייחסות לאמירה "אתה חלאה", אומנם הינה התייחסות אחרת, מאחר ועלולה היא לפגוע, גם אם לא הייתה כוונה לפגוע, אך אין לדרגה ב"מדרג הגבוה".

ערה אני לכך, שהתבטאויות מעין דא, ובמיוחד אמירה "חלאה" לעבר עו"ד במסדרונות בית המשפט בנוכחות קהל עורכי דין ומתדיינים, עלולות לבזות ולהשפיל בפומבי אדם המכונה כך. שומע סביר עשוי לחשוב כי העורך דין שכלפנו נאמרים הדברים, לאחר דיון משפטי, הינו עורך דין שיש פגם כלשהו בהתנהלותו. בנוסף לאמור, הקהל ששמע את לשון הרע, בין אם עסקינן בלקוחות פוטנציאליים, ובין אם עסקינן בקולגות, מאפשר לסווג את ההתבטאויות ככאלה העלולות לפגוע במשלח ידו של התובע, שהינו עורך דין, וזאת בהתאם לחלופה השלישית של **סעיף 1 לחוק**. אשר על כן, משנאמרו ההתבטאויות בפני אנשים נוספים, ההתבטאויות נכנסות גם לגדר "פרסום", ויש לקבוע כי הן מהוות לשון הרע.

וכן, במקרה דנן, לא נכון לייחס להתבטאויות אלה "זוטי דברים", אין להסתפק ולומר כי אלה נאמרו בעידנא דריתרא, ודי בכך כדי לפטור את הנתבע מכל אחריות.

מעבר לאמור, לאור קביעתי כי התובע לא קילל את הנתבע, טרם הכניסה לאולם בית המשפט, כפי שהובא לעיל, גם ההגנה של "קינטור" לא עומדת לנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 17-09-56521 אורדן נ' פנחסי

87. עם זאת, יש לזכור כי עסקינן ב"קללות", ולא בקביעות נורמטיביות כי אכן המדובר בתובע שהינו "חלאה", ו"בן זונה", אין זו קביעה עובדתית. וכן, במציאות החיים של ימנו, בית המשפט ב"תוך עמו חי", הדיון המשפטי מעורר בין המתדיינים ובין באי כוחם סערת נפש רבה, והדבר מוצא ביטוי במסדרונות בית המשפט.

יפים לענייננו הדברים שהובאו ב-ת.א. 6264/01 יורם וינוגרד, עו"ד נ' אליהו פיליפוביץ (פורסם בנבו):

"אילו אוזניים היו לכתלי בית המשפט לשמוע, ופה לדבר, כי אז הייתי מזמינם להעיד ולהשיח את אשר על ליבם, כל מילות ריב ומדון ונאצה שהטיחו בעלי-דין נרגנים בזולתם, מאז שעומד בית המשפט על מכונו. ידיעה שיפוטית היא, שלא לומר 'שמיעה שיפוטית', לגבי מה ששומעים אנו השופטים מן הנעשה בפרוזדורי בית המשפט (ואין כוונתי לעדות שמיעה עד מפי עד, אלא מה שקולטים אנו בחושינו מדי יום-ביומו). לא כל פולמוס נוקב, זעקת שבר, ואף קללה נמרצת, צריך להיות עילה למשפט.

ודוק: לא באתי להמעיט מחומרת הדברים שהטיח הנתבע בתובע, דברים מיותרים שיש לשרשם, אותם ואת דומיהם. באתי, עם זאת, לומר לתובע כי ראוי היה שישתף פעולה, ויאות להתרצות, למחול ולסלוח, כנגד התנצלות כנה ומפורשת בלוויית סעד כספי צנוע על פי שיקול דעת בית המשפט. בכך היה עושה למען שמו הטוב, יותר מאשר עמידה עיקשת על מלוא תביעתו".

88. בנסיבות המקרה הנוכחי הגעתי לכלל מסקנה שהאמירות שהוטחו בתובע, אינן אמירות ראויות, ולבטח יש לגנותן. יחד עם זאת, לאור הנסיבות, ראוי למקם התבטאויות אלה על הצד הנמוך במדרג הביטויים אשר יכולים להשפיל, לבזות או לגרום נזק.

שיעור הפיצוי הכספי:

89. לטענת התובע יש להשית על הנתבע פיצוי הולם, לאור העובדה כי דברי הנתבע נאמרו בכוונה ברורה לפגוע, ויש להשית עליו אף פיצוי עונשי הרתעתי ומחנך. מנגד, סבור הנתבע באמיתותה של לשון הרע, כפי שמצאו ביטוי בהתבטאויות האמורות, ובטוח כי התנהלות התובע מהווה נוכלות, ויאמר כי לא נתכוון לנפגע, אלא התייחס להתנהגות עצמה.

במקרה שבפניי, לאור נסיבות המקרה שהובא לפתחי, נחה דעתי לפסוק פיצוי כספי לטובת התובע בסך של 8,000 ₪, ואנמק.

90. מהוראות החוק עולה כי בעוללת לשון הרע אין חובה להוכיח תמיד את שיעור הנזק, וגם בלא הוכחת נזק אפשר לפסוק לניזוק פיצויים בשל העוולה שבוצעה כלפיו. רוצה לומר – **לפי סעיף 1 לחוק** די בכך שהפרסום עלול להביא לפגיעה באדם, ואין חובה להוכיח פגיעה בפועל, או נזק (ע"א 334/89 מיכאלי נ' אלמוג [פורסם בנבו]).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 17-09-56521 אורדן נ' פנחסי

91. סעיף 7 לחוק קובע כי פרסום לשון הרע לאדם או יותר, זולת הנפגע הוא עוולה אזרחית ויחולו עליה הסעיפים של פקודת הנזיקים האזרחיים, 1944, המפורטים בסעיף 7 לחוק. סעיף 7 (א) לחוק קובע:

"(א) הורשע אדם בעבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק; חיוב בפיצוי לפי סעיף קטן זה, הוא כפסק דין של אותו בית משפט, שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו.
(ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק.
(ג) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק.
(ד) לא יקבל אדם פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף זה, בשל אותה לשון הרע, יותר מפעם אחת..."

92. מבחינת דרישת ההוכחה, ניתן להיעזר בחזקה עובדתית לפיה "פרסום לשון הרע", מעצם טיבו גורם נזק, אלא אם הוכח אחרת:

"קיימת חזקה כי נגרם נזק לשמו הטוב של הנפגע מעצם פרסום לשון הרע, המצדיק פסיקת פיצויים, אף ללא צורך שיוכיח נזק ממון מיוחד אשר נגרם הלכה למעשה" (ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי, פסקה 50 [פורסם בנבו]).

93. לעניין אופן קביעת סכום הפיצויים יפים לענייננו, קביעותיו של בית-המשפט המחוזי בירושלים בע"א 5452/04 עמירם מילר נ' שמואל כהן [פורסם בנבו]:

"הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו (consolation) של הניזוק שנפגעה בגין לשון הרע; לתקן (repair) את הנזק לשמו הטוב; למרק (to vindicate) את זכותו לשם הטוב שנפגעה בגין לשון הרע" (רע"א 4740/00 אמר הנ"ל, פ"ד נה(5) 524 מול ז'). בנסיבות אלו הפיצויים צריכים להיות ממשיים. אין הם צריכים להעשיר את הניזוק, אולם עליהם לעמוד בשיעור הראוי כדי להיטיב באופן ההולם ביותר את מצבו של הניזוק, בעטיו של הנזק שנגרם. בנוסף לאמור ציינה הפסיקה לא אחת, את הדואליות העומדת ביסוד שיעור הפיצויים אשר יש להעניק לניזוק בשל עוולת לשון הרע: (א) סיפוק הנפגע, במתן הכרה בכך ששמו הטוב נפגע ללא כל הצדקה, ותיקון העוולה במגמה להשיב ככל הניתן את המצב לקדמותו באמצעים הוגנים וראויים; (ב) לחנך את הציבור ולהחדיר לתודעתו, כי שמו הטוב של אדם אינו הפקר. כמות שנאמר: "טוב שם משמן טוב" (קוהלת, ז/א). מכאן, שהפיצויים מיועדים לשמש גם תרופה המבטאת את היחס הכללי של החברה לפגיעה בשמו הטוב של אדם (ע"א 802/87 נוף נ' אבנרי, פ"ד מה(2) 489, 493 מול ז' - 494 מול א'; ע"א 1370/91 משעור נ' חביבי, פ"ד מז(1) 535, 538 מול ג').

[...]

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

"להבדיל מנזקי ממון, הניתנים ברגיל לשומה ולתחשיב ברמת דיוק זו או אחרת, הפיצויים עבור נזק שאינו של ממון מבוססים על הערכה כללית ביותר, המבטאת את הגישה המשפטית הראויה להטבת נזקים מסוג זה ... בנוסף לכך, יש ליתן את הדעת כמובן גם לנזקים הקונקרטיים-האישיים, לשיעור הפגיעה הישיר והעקיף בעטיו של הפרסום ולטיבו הפוגעני. כך, למשל, יש להביא בחשבון - מבלי להתיימר למצות את הדברים - גם את הגורמים הבאים: היקף הפרסום, טיבו, חומרתו, הבלטתו, נפיצותו, מטרתו (לרבות בחינת השאלה האם נעשה מתוך זדון או מחמת רשלנות ואולי אף משגגה), סגנונו, צורתו ועוד." (ראה: רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף (פורסם בנבו).

94. בבוא בית המשפט לבחון את סוגיית הפיצויים, ואת שיעורם, על בית המשפט להביא אל הכף מחד - שיקולים עקרוניים ציבוריים, שמטרתם מיגור התופעה של פרסום לשון הרע, ומאידך שיקולים של המקרה הספציפי שבפניו, למשל - היקף הפרסום, סגנון הפרסום, מטרת הפרסום, התנהגות הצדדים וכיו"ב. בקביעת הפיצוי הראוי, באה לידי ביטוי אופי הפגיעה, ונסיבותיה, ומעמדם של הפוגע והנפגע. יפים לענייננו, הדברים שנאמרו בעניין בן גביר, בעמ' 87 שם:

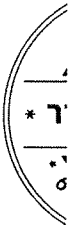
"אמות המידה לפסיקת פיצוי בגין לשון הרע נגזרת מהתכליות הטמונות ביסוד הטלת אחריות לפגיעה בשמו הטוב של האדם... יש ומתלווה לפיצוי יסוד של הרתעה מפני פגיעה בשמו של אדם, וכן גורם של חינוך הציבור לערכים... שיעור הפיצוי נגזר, בין היתר מחומרת הפגיעה שארעה. ככל שאופי האשמות המיוחסות לנפגע חמורות יותר, כך ראוי להגדיל את סכום הפיצוי... עשיית שימוש בתיאורים פוגעניים במיוחד יצדיקו החמרה בפסיקת הפיצויים... עוד יתחשב בית המשפט בתפוצת הפרסום, והיא תהווה שיקול חשוב בקביעת גובה הפיצוי..."

כאשר בית-משפט שוקל את שיעור הפיצוי, הוא בוחן בין היתר את חומרת הפגיעה שארעה, ואת תפוצת הפרסום. תפוצת הפרסום מהווה שיקול חשוב, ופרסום בתפוצה גדולה, כגון פרסום באמצעי התקשורת מחמיר את הפגיעה ומצדיק את הגדלת הפיצוי (עניין בן גביר).

כמו כן, בית-המשפט מייחס חשיבות להתנהגות הניזוק ולמעמדו קודם לאירוע הפגיעה, ונותן גם משקל להתנהגות הפוגע בעת הפרסום. כך, שיש לתת משקל אם הייתה ההתנצלות מטעם הפוגע, למשל.

95. בענייננו, לעצם העובדה שהתבטאויות אלה נאמרו מוחץ לאולם בית המשפט, לפני דיון, ולאחר דיון, חשיבות רבה. לא נעלם מעיני, כפי שכבר הערתי, שלדיונים בבתי משפט מתלווה מתח נפשי, שהינו דבר טבעי. בנסיבות אלה, לא אתפלא שמתדיינים הבאים בשערנו, ובמיוחד אלה המגיעים לבית המשפט לענייני משפחה, שם ה"מטען" הרגשי רב, וכפועל יוצא, מטיחים האחד כלפי השני אמירות לא ראויות, גם כלפי עורך דין.

עם זאת, עם כל הכבוד וההבנה למתח השורר בין צדדים לדיון משפטי, אמירות שכאלה אינן מוצדקות, אין מקומן במסדרונות בתי המשפט, ויש לגנותן ולמגרן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 56521-09-17 אורדן נ' פנחסי

אשר על כן, יש ליתן משקל למארג הכללי, ולנסיבות – במסדרון בית המשפט, התבטאות לפני דיון, והתבטאות לאחר דיון, תוך סערת רגשות, בהתחשב בדיון שעניינו בסכסוך בין אחים; לא הוכח שאמר את הדברים במטרה לפגוע בתובע ובעיסוקו; ההתבטאויות הובאו בפני קהל אנשים – עורכי דין, ומתדיינים, אך כעולה מהעדויות, המדובר היה במעגל אנשים מצומצם יחסית; אופיין של האמירות שהינן שימוש בסגנון מילולי "נמוך" ורדוד; עם זאת, יש לקחת בחשבון את האמירות הלא מכבדות, בלשון המעטה; שציבור עורכי הדין זכאי לכך שבבואם לבתי משפט לא "יזכו" לקללות וגידופים מצד בעלי דין; דבר אי התנצלותו של הנתבע, כלפי התובע.

96. לאחר שהבאתי אל הכף את מכלול השיקולים, הן לקולא והן לחומרא, ובהתחשב בשיקולי מדיניות למנוע הצפת תביעות מעין דא בבתי משפט, ומבלי להקל ראש, הגעתי לכלל מסקנה לחייב את הנתבע בפיצוי כספי בסך של 8,000 ₪.

סוף דבר

97. לאור המקובץ לעיל, נחה דעתי כי ההתבטאות השנייה חוסה תחת ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק. בנוגע להתבטאות הראשונה ולהתבטאות השלישית, השתכנעתי כי אלה הוטחו על ידי הנתבע, כלפי התובע. הנני קובעת שאמירות אלה אינן חוסות תחת הגנת סעיף 13(5) לחוק; נחה דעתי כי התבטאויות אלה מהוות "לשון הרע".

בנסיבות המקרה דנן, לאחר שקלול מכלול הנסיבות, הנני לחייב את הנתבע לשלם לתובע סך של 8,000 ₪, בתוספת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 2,000 ₪. וזאת, בהתחשב בגובה סכום התביעה, שרובה נדחתה.

המזכירות תמציא את פסק-הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"א תמוז תשי"פ, 13 יולי 2020, בהעדר הצדדים.

נאוה ברורמן, שופטת